

АНОТАЦІЯ **дисципліни «Банківське право»**

Мета: Банківська система є одним із найголовніших елементів ринкового механізму. Особливо важливо, що через банківську систему, через дії Національного банку держава може впливати і регулювати дії ринкових відносин. Банки є посередником між фінансовим ринком і суб'єктом господарювання. Відповідно мета курсу полягає в формуванні у студентів системних знань з питань організації банківської діяльності, в ознайомленні з виникненням, еволюцією та механізмом функціонування сучасної банківської системи, механізмом взаємозв'язків між банком і його клієнтами. Правовим основам, як функціонування самого банку, так і його взаємозв'язки з клієнтами.

По закінченню вивчення курсу банківського права студенти повинні

Знати:

- чинне банківське законодавство та підзаконні правові акти;
- визначення термінів, які використовуються у банківському праві;
- правові засади банківської системи України;
- основи правового регулювання банківської діяльності;
- правові засади контролю в сфері банківської діяльності;
- правові основи грошового обігу, розрахунків і валютних операцій.

Уміти:

- організувати правове забезпечення суб'єктів банківської діяльності, а також захист їх порушених прав;
- організувати правове забезпечення банківської діяльності, грошового обігу, валютних операцій.

Зміст дисципліни:

Змістовий модуль 1. Загальна частина банківського права

Історичний аспект виникнення банків. Поняття банку. Класифікація банків. Функції банків. Поняття банківської системи. Види банківських систем. Становлення банківської системи України. Її принципи. Загальна характеристика банківської системи України. Поняття банківського права і суспільних відносин, що ним регулюються. Метод банківського права, його особливості. Роль банківського права в умовах ринкової економіки. Принципи і система банківського права. Банківсько-правові норми та відносини, їх зміст і склад. Особливості банківських правовідносин. Банківське законодавство.

Загальна характеристика правової природи Національного банку України. Функції Національного банку України. Види операцій Національного банку України. Повноваження Національного банку України щодо організації готівкового грошового обігу. Повноваження Національного банку України у сфері валютного регулювання. Повноваження Національного банку України щодо здійснення наглядових та регулятивних функцій.

Поняття банку та його правовий статус. Поняття банківських ресурсів. Розмір статутного капіталу банку. Органи управління та контролю банку. Банківські об'єднання. Порядок створення банку. Характеристика пакету документів необхідних для створення банку. Вимоги до формування статутного капіталу банку. Процедура реєстрації. Поняття банківського дозволу і банківської ліцензії. Порядок її отримання. Реорганізація та ліквідація банків. Правовий статус відокремлених підрозділів банку. Порядок їх створення, процедура реєстрації.

Банківська таємниця. Відповідальність за порушення банківського законодавства.

Змістовий модуль 2. Особлива частина банківського права

Поняття та правова природа банківського рахунку та банківського вкладу. Правове регулювання депозитних операцій. Види та характеристика рахунків: поточні, депозитні, спеціальні. Особливості використання поточних рахунків. Кореспондентські рахунки. Порядок відкриття банками рахунків в національній та іноземній валюті.

Поняття та правова природа розрахункових відносин. Правова природа готівкових та безготівкових розрахунків. Платіжні інструменти: меморіальний ордер, платіжне доручення, платіжна вимога – вимога доручення, платіжна вимога, розрахунковий чек, вексель, акредитив. Міжбанківські розрахунки. Договір на розрахунково-касове обслуговування. Правове регулювання договірної списання та примусового списання (стягнення) і арешту коштів на банківських рахунках.

Економічні інтереси в банківському кредитуванні і його правове регулювання. Правова природа банківського кредитування і його відмінності від інших видів кредитування.

Поняття та юридична сутність валютних операцій. Ліцензування валютних операцій. Правові засади розрахунків з іноземними банками. Операції на міжбанківському валютному ринку. Правове регулювання обміну національної та іноземної валюти. Валютний контроль і відповідальність за порушення валютного законодавства.

Викладацький склад: доцент, к.ю.н., доцент кафедри адміністративного і інформаційного права Чернадчук Т.О.

<http://ur.sau.sumy.ua/2014/254/chernadchuk-tamara-oleksandrivna.html>

Основна література:

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

1. Декрет Кабінету Міністрів «Про систему валютного регулювання і валютного контролю»: Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 № 15-93- [Електронний ресурс] – Режим доступу до матеріалу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/15-93>
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність»: Закон України від 07 грудня 2000 року № 2121 – III – [Електронний ресурс] – Режим доступу до матеріалу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
3. Закон України «Про Національний банк України»: Закон України від 20 травня 1999 року № 679-XIV. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до матеріалу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>
4. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб»: Закон України від 23.02.2012 № 4452-VI. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до матеріалу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>
5. Закон України "Про платіжні системи та переказ грошей в Україні" від 05.04.2001 № 2346-III - [Електронний ресурс] – Режим доступу до матеріалу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>
6. Конституція України від 26 червня 1996 року № 254к/96-ВР– [Електронний ресурс] – Режим доступу до матеріалу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>

СПЕЦІАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гетманцев Д.О., Шукліна Н.Г. Банківське право України: – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
2. Чернадчук Т.О. Актуальні питання інформаційних правовідносин у банківській сфері : монографія / Чернадчук Т.О. – Суми : СНАУ, 2011. – 163 с.
3. Чернадчук Т.О. Основи валютного права України: навчальний посібник / Т.О.Чернадчук. - Суми : Університетська книга, 2009. - 301с.
4. Чернадчук Т. Проблемні питання адаптації банківського законодавства України до законодавства Європейського Союзу/ Т. Чернадчук // The Scientific Association of Economists and Lawyers «Fundacio»:Zagreb's International Conference on Law and Social Sciences (December, 5th, 2014), Zagreb (Croatia),2014,the collection of scientific papers – p. 151-159